

observant

ONAFHANKELIJK WEEKBLAD UNIVERSITEIT MAASTRICHT ____ JAARGANG 46 / 18 SEPTEMBER 2025 / Nr 3

Terugloop eerstejaars bij European Law School

“STUDENTEN ZEGGEN
DAT ZE KOMEN, MAAR
DOEN HET TOCH NIET”

P. 3

Minder meldingen van sociaal onveilige situaties

MAAR GEDRAG
LEIDINGGEVENDEN
BLIJFT AANDACHTSPUNT

P. 5

De militaire missies van Poetin en Netanyahu

WAAROM ZE
GEDOEMD ZIJN TE
MISLUKKEN

P. 6-7

redactioneel

"Merkwaardig"

Kritische lezers hebben we volop, gelukkig maar. Vorige week kregen we onverwacht bezoek van iemand die vriendelijk zijn zegje kwam doen over onze voorpagina-teksten, koppen en andere eindredactiezaken. Hij bood zelfs zijn hulp aan. Een ander mailde onlangs: "Leuk, die artikelen over de INKOM, maar er is nog veel meer (Instagram). Daar kan ik niet bij, omdat ik geen account heb." Hij concludeerde dat een deel van onze verslaglegging niet iedereen bereikt. "Merkwaardig", vond hij. Dat we "een particuliere op winst bedachte aanbieder" verkiezen boven de website, zat hem dwars. Het kan toch niet zo moeilijk zijn om alles op de eigen website te plaatsen, sloot hij af.

Klopt, het is ook niet moeilijk om alles wat we creëren, van artikelen tot filmpjes, op *observantonline* te zetten. Maar willen we dat? Nee.

De INKOM is een goed voorbeeld. Jarenlang schreven we korte reportages, over de markt waarop studentenorganisaties zich konden presenteren en het sportevenement, en die publiceerden we vervolgens op onze site. Daar kwam dan halverwege de week nog een fotoreeks bij of portretten van studenten.

Dit jaar hebben we de koers gewijzigd, als experiment. Korte interviewtjes met eerstejaars en een nieuwstuk over de INKOM op onze site, filmpjes en veel foto's op Instagram. Willen we een nieuwe doelgroep (eerstejaarsstudenten) bereiken, dan vinden we die toch vooral op dat sociale medium, in de hoop dat ze op onze site terecht komen en andere verhalen gaan lezen.

Toegegeven, de algoritmen van Instagram hangen ons soms ook de neus uit. Afgelopen zomer – de *Observant*-redactie was gesloten – konden we het ons niet permitteren om niets te publiceren. Dus plande collega Cleo Freriks, die Instagram onder haar hoede heeft, een aantal tijdloze artikelen in, zodat we aan Meta én aan onze volgers lieten weten: 'Joehoe, we zijn er nog.' Dat is niet hoe je wilt werken, maar soms kies je voor het 'kwade' omdat er geen andere optie is (behalve vertrekken en dat willen we nog niet).

Neemt niet weg dat we er regelmatig over discussiëren. X hebben we vorig jaar gedag gezegd. Bewust. Sinds de overname door Elon Musk twijfelden we steeds vaker over dat medium waar haat en verontwaardiging te veel ruimte kregen. Op TikTok zijn we nooit actief geweest. Natuurlijk kun je ook daar aan een bepaalde doelgroep laten zien dat je bestaat, maar kun je er de nuance kwijt, de achtergrond bij een nieuwsfeit duiden? Wij twijfelen er sterk over. Inconsequent (want kan dat wel op Instagram?), zult u zeggen. U heeft een punt, maar we zijn nog niet overtuigd.

'Wees geïnformeerd, wees betrokken' staat op de posters die we tijdens de INKOM op onze kantoorramen hadden geplakt. De kritische lezers die ons aan het denken zetten, hebben de boodschap in elk geval begrepen.

Wendy Degens

De hoofdredacteur geeft een kijkje achter de schermen van de redactie

serie terug in de teit

Seksistische en homofobe posters: studentenvereniging Banalitas op het matje bij bestuur universiteit

Foto: Nelis Tutkey

1995

Ja, ze kampen met een imago-probleem, geven de studenten van Heerenvereniging Banalitas begin jaren negentig ruitertlijk toe. Hun sociëteit ligt dan in de Capucijnestraat, in een voormalig drugspan (later verhuizen ze naar de Brusselsestraat), en de rechterbuurvrouw heeft geen goed woord voor ze over. "Ze kotsen en urineren op mijn binnenplaats", vertelt ze furieus aan *Observant*. "Gadverdamme, echte beesten zijn het. En dan die herrie. Altijd weer dat kabaal." Soms stormt ze scheldend de sociëteit binnen. "Maar wat wil je als vrouw alleen tussen al die jongens? Ze weten je op zódanige manier belachelijk te maken dat je je zelf nog het domme buurvrouwje gaat voelen." De politie doet niets, moppert ze. "Die zijn allang blij dat de junks weg zijn."

De burens zijn niet de enigen die zich regelmatig ergeren aan het gedrag van deze "enorme brallers, klassieke ballen met een grote mond", zoals een oud-lid van damesdispuut Ritz van Tragos hen jaren later omschrijft. Ze kan het weten, ze had een tijd een relatie met een Banalitaslid. Als eind 1995 de vereniging via seksistische (*Diep in haar ... wil iedere vrouw een lid van Banalitas*) en homofobe (*Beter 10 bier in je flikker, dan tien flikkers in je bed*) posters nieuwe leden probeert te trekken, is de maat voor het college van bestuur vol. Het Banalitas-bestuur moet op het matje komen en krijgt de mantel uitgeveegd. En er wordt gedreigd: we trekken de subsidie in en we nodigen jullie niet meer uit voor officiële universitaire bijeenkomsten als de club "niet onverwijld stopt met het verspreiden van dit soort affiches en zich onthoudt van activiteiten die ook met een welwillend oog niet anders dan als onbetamelijk gekwalificeerd kunnen worden". Eerder had de directeur van het studentenservicecentrum

(toen nog dienst studentenzaken) Lieve van Coppennolle, die met "weezin en verontwaardiging kennis had genomen van de affiches", het contact met de vereniging verbroken. Voor dringende zaken moesten de heren zich maar tot het college wenden. "Ik ben pas bereid mijn standpunt te herzien als u in *Observant* duidelijk en onomwonden verklaart afstand te nemen van deze verachtelijke vorm van publiciteit en uw verontschuldigingen aanbiedt." Er kwam een gesprek met de directeur en een week later een ingezonden brief in *Observant*: "Wij betreuren het ten zeerste dat de gebruikte slogans aanleiding hebben kunnen geven tot een interpretatie, die geenszins de onze is geweest." De posters werden uit de roulatie genomen. De brief, "werkelijk te onbenullig voor woorden", leidde weer tot smalende reacties. Daarna bleven er verhalen rondzingen over bijvoorbeeld

"Ze kotsen en urineren op mijn binnenplaats. Gadverdamme, echte beesten zijn het. En dan die herrie. Altijd weer dat kabaal"

heftige ontgroeningen met schapen- en geitensperma als boterhambeleg. Tot in oktober 2002 het bericht verschijnt dat de heren al twee jaar geen nieuwe leden - in hun hoogtijdagen hadden ze er vijftig - hebben aangenomen en het Banalitaslid langzaam zal uitsterven. Een van de dan nog vijftien overgebleven leden: "De nieuwe eerstejaars willen in vier jaar afstuderen en alleen lid worden van een grote vereniging waar ze niet zo actief hoeven te zijn. Als kleine vereniging trekken wij aan het kortste eind."

Riki Janssen

Dit is een serie over 50 jaar UM. Op 11 september 1975 gaf de Tweede Kamer unaniem het officiële startsein voor de Rijksuniversiteit Limburg in Maastricht. We duiken in onze eigen archieven: welke opzienbarende, grappige, belangrijke of wonderlijke nieuwsjes komen we tegen?

Na jaren leegstand komt de Bonbonnière weer tot leven: welke rol gaat de UM spelen?

Wat moet er gebeuren met de Bonbonnière? Het voormalige theater aan Achter de Comedie staat al jaren leeg. De gemeenteraad kiest in november uit een aantal scenario's. De Universiteit Maastricht zet in op een "huis voor cultuur, kennis en de samenleving".

Bijna iedereen heeft wel een herinnering aan de Bonbonnière, merkte strategisch adviseur Ingrid Wijk toen ze in het kader van een voorverkenning medewerkers van de UM vroeg wat zij vinden dat er met het gebouw moet gebeuren. "Een gala, een voorstelling waar ze als jong kind heen zijn geweest, een carnavalszitting." Het is een bijzonder gebouw, zag ze ook toen ze er doorheen liep. "De vroegere grandeur van de schouwburg zie je nog overal terug, zelfs al staat er in de grote theaterzaal geen enkele stoel meer. En in de oude brasserie is het net alsof je een café uit 1920 binnenloopt."

Dat het gebouw al jaren niet meer gebruikt wordt, gaat veel Maastrichtenaren aan het hart. Vandaar ook dat de gemeente – officieel de eigenaar van het gebouw, al is bierbrouwer Heineken nog altijd de erfpachter – verschillende organisaties, waaronder de UM, heeft gevraagd na te denken over een nieuwe invulling.

Uit de gesprekken van Wijk, die namens de UM als adviseur in de begeleidingscommissie zit voor HERMON Heritage dat het haalbaarheidsonderzoek doet, ontstond het idee voor een "huis voor cultuur, kennis – nadrukkelijk niet alleen wetenschap, het gaat niet alleen over de UM – en de samenleving. De adviseurs hebben dit vervolgens in gesprekken met UM-medewerkers die zich met events, onderwijs, kunst en wetenschapscommunicatie bezighouden concreter proberen te maken. Hoe kun je thema's als innovatie en cultuur met elkaar verbinden? Het moet een unieke plek blijven, niet zomaar een zalencomplex. En gericht op een breed publiek. De Bonbonnière is van en

voor de stad. Bezoekers zouden bijvoorbeeld onderzoeksvragen kunnen aanleveren of een wetenschapper in de praktijk bezig zien".

De komende maanden onderzoeken de adviseurs van HERMON Heritage of het idee haalbaar is. Vervolgens wordt het plan aan de gemeenteraad gepresenteerd, die dertig miljoen euro beschikbaar heeft gesteld voor de verbouwing. Hoewel de gemeente Maastricht samen met de UM het onderzoek laat doen – ze zijn ook vertegenwoordigd in de bege-

leidingscommissie – betekent dat niet dat het een uitgemaakte zaak is. Wijk: "De raad heeft om meerdere scenario's gevraagd, zij beslissen uiteindelijk welk plan het wordt." Wel is al duidelijk wat het in ieder geval niet wordt: een kantorencomplex. "Daarvoor zou je flink moeten verbouwen en dat gaat niet. Het is een rijksmonument en dus beschermd."

Cleo Freriks

Het interieur van de Bonbonnière [Pen, inkt, en waterverf]. Collectie Historisch Centrum Limburg Beeld: Van Gulpen, P. (1846)

“Studenten zeggen ‘Ik kom’, maar haken vervolgens af”

Bijna de helft minder eerstejaars voor European Law School

Het aantal inschrijvingen voor European Law School (ELS), de Engelstalige bachelor van de rechtenfaculteit, is dit collegejaar fors teruggelopen. Tot een maand geleden waren er 326 studenten geregistreerd tegenover bijna 600 vorig jaar. In de jongste faculteitsraad werden de voorlopige cijfers besproken. “Moeten we ons zorgen maken over onze baan?”

Het voorlopige aantal van 326 – er zijn ook aanmeldingen van studenten die nog moeten betalen en/of hun diploma moeten inleveren waarmee ze een plekje kunnen krijgen – is “niet waarop we hadden gehoopt. Ik heb er ook niet zo snel een verklaring voor”, aldus vicedeaan onderwijs Sjoerd Claessens.

European Law School hanteert sinds dit jaar een numerus fixus, omdat het aantal eerstejaars maar bleef stijgen. Instroomcijfers van 650 of 700 studenten zouden niet onrealistisch zijn, bleek vorig jaar, met de daarbij behorende druk op de onderwijscapaciteit. Het bestuur

van de rechtenfaculteit vond dat niet wenselijk, het maximaal aantal toe te laten nieuwelingen werd daarom vastgesteld op 550. Angst dat de instroom flink zou dalen – omdat studenten, als ze weten van een loting, zich al bij voorbaat niet inschrijven – hadden de juristen destijds niet. Ze vertrouwden op het unieke karakter en de populariteit van ELS.

Claessens: “Er zijn altijd studenten die zeggen dat ze komen, maar dat dan toch niet doen. Er gaat dus iets mis in dat traject.” Decaan Jan Smits voegde daaraan toe dat er ook in het algemeen minder internationale studenten naar Maastricht komen. De faculteit wil na analyse van de cijfers – “dit jaar nog” – zo snel mogelijk een besluit nemen over een aanpassing van de numerus fixus voor volgend jaar.

Nora Vissers, lid namens het wetenschappelijk personeel, vroeg zich wel af wat de lagere instroom betekend voor het budget van de faculteit “en de bezetting. Worden mensen ontslagen?” Smits verzekerde dat daar geen sprake van is – “niet op basis van deze cijfers” – mede

omdat er wordt gewerkt met flexibele contracten en er altijd sprake is van natuurlijk verloop. “Het is niet erg om even wat kleiner te zijn, dat geeft ook lucht, maar dit moet natuurlijk niet jaren achter elkaar gebeuren.”

Behalve bij ELS heeft de rechtenfaculteit ook bij de pre-master Nederlands recht het aantal inschrijvingen zien afnemen: 53 tegenover 118 vorig jaar. Maar volgens Claessens is dat een logisch gevolg van nieuw beleid. “We waren vrij toeschietelijk in het toelaten van mensen met allerlei vooropleidingen, maar je ziet ook dat die mensen moeite hebben met het halen van de pre-master, dus we hebben dat bijgesteld. Alleen studenten met een HBO-opleiding rechten en een aantal andere vooropleidingen voor specifieke masters, kunnen zich nog inschrijven. Daarnaast kan elke kandidaat die niet zo'n vooropleiding heeft, een verzoek doen bij de toelatingscommissie, die dan naar het individuele geval kijkt.”

Deborah Blekkenhorst

Meer structuur dan complot

“

Op 10 september werd de extreemrechtse Amerikaanse politiek activist Charlie Kirk neergeschoten tijdens een lezing aan de Utah Valley University. De reacties volgden voorspelbaar snel – en fel. President Trump en andere rechtse politici wezen zonder aarzelen naar “extreemlinks” als schuldige. Kirk, zo stelden zij, was slechts een opinie-maker die door linkse polarisatie letterlijk het zwijgen was opgelegd.

Wie niet meteen ondubbelzinnig het geweld veroordeelde, of wie zich überhaupt kritisch over Kirk uitliet, werd direct beschuldigd van medeplichtigheid. Ondertussen schoten de complottheorieën als paddenstoelen uit de grond: de dader zou handelen vanuit een “pro-transgenderideologie”, beweerde men. De gouverneur van Utah liet zelfs weten dat de dader, afkomstig uit een mormoons gezin, “radicaal-links” zou zijn – zonder enig bewijs te tonen.

Daartegenover stond een andere groep die de schutter juist typeerde als een lid van de Groeyers: een alt-right internetbeweging die Kirk jarenlang te soft vond in zijn rechtse strijd. Hun zogenaamde Groeyers wars, waar ze door Kirk georganiseerde samenkomsten verstoorden, zijn berucht. Toch haastte hun leider, Nick Fuentes, zich om afstand te nemen, en zag er prompt weer een complot van links in.

Wat opvalt: feiten doen er nauwelijks toe. Zonder onderbouwing grijpen groepen de gebeurtenis aan om hun eigen angsten bevestigd te zien. Het deed me denken aan Karl Popper, die in de jaren 1940 al scherp over complotten schreef. Volgens hem zijn er weinig echte complotten die de loop van de geschiedenis bepalen. Maar – en dat is cruciaal – zodra mensen overtuigd raken dat ze slachtoffer zijn van complotten, beginnen ze die zelf te smeden.

Daarom zien we in dit soort debatten dat het vertellen van leugens of het verspreiden van complottheorieën legitiem lijkt: men gelooft toch al dat het publieke debat slechts een spel van maskers en machinaties is. Een andere reactie is echter mogelijk: niet met complottheorieën, maar met structuurverklaringen. Niet de intentie van één dader, maar de bredere maatschappelijke structuren en culturen die geweld mogelijk maken, staan centraal.

Misschien is dat ook de juiste lens om naar de moord op Kirk te kijken. Niet als een sinister plan, maar als tragische uitkomst van diepere verschuivingen in de Amerikaanse samenleving.

”

Massimiliano Simons, universitair docent techniekfilosofie

serie zing, vecht, huil, bid, lach, werk en bewonder

Amélie Lamers
(Wahlwiller, 2007)

\ Eerstejaars student
rechtsgeleerdheid

\ Burgerlijke staat:
relatie met Laurent

\ Woont in:
Wahlwiller

Foto: Joey Roberts

“
Ik wil het altijd heel goed doen,
ik denk dat ik wel een streber ben,
perfectionistisch
”

‘N Limburgs maedje blijft altijd in Limburg. Ik vind het fijn hier en ben niet van plan om verder weg te gaan wonen. Ik heb een opleiding in Nijmegen overwogen – mijn broer studeert daar – maar ik vond Maastricht aantrekkelijker. Het is al zo’n grote overgang, van middelbare school naar universiteit. Ik zou het veel vinden als ik dan ook nog ergens anders zou moeten gaan wonen. Het is niet dat ik er niet open voor sta. Mijn ouders houden me niet tegen, zij hadden zelf ook een studentenkamer, mijn moeder in Tilburg, mijn vader in Leiden. Maar Maastricht voelt nu het beste. Mijn vriend Laurent woont ook nog thuis, in Mechelen, een paar kilometer van Wahlwiller, en studeert ook in Maastricht. Het is fijn, zo dichtbij elkaar. Bovendien is Zuid-Limburg prachtig, ik voel me hier thuis. Toen ik de open dag bezocht van rechtsgeleerdheid merkte ik hoe mooi de stad eigenlijk is, met al die monumentale panden, leuke straatjes en de oude brug. Zo heb ik er nooit eerder naar gekeken.

Taal is zeg maar echt mijn ding... [Grinnikt] Ja, ik heb een grote interesse in taal. Het vak Nederlands ligt me, beter dan wiskunde in elk geval. Voor mijn profielwerkstuk in 6 vwo, dat ik samen met een klasgenootje heb gemaakt, kreeg ik een tien en we wonnen er vervolgens ook nog de landelijke Onderwijsprijs mee. We wisten dat we iets wilden onderzoeken over taalverandering en na overleg met onze docent Nederlands kwamen we op het gebruik van het werkwoord ‘willen’. Officieel zijn ‘jij wilt’ en ‘hij wil’ correct, maar in het dagelijks taalgebruik kom je ook vaak ‘jij wil’ en ‘hij wilt’ tegen. We hebben 288 enquêteformulieren teruggekregen, allemaal

van leerlingen van onze eigen school. Uiteindelijk is het een 65 pagina’s dik werkstuk geworden met als eindconclusie dat het gebruik inderdaad aan het veranderen is. Jonge mensen gaan niet altijd voor de officiële schrijfwijze.

Ik ga liever in de rechtszaal staan. Nou, op dit moment zie ik mezelf helemaal niet in een rechtszaal om te pleiten voor een groep mensen. Ik ben nog niet zo’n geweldig en overtuigend spreker. Hopelijk word ik daar een stuk beter en zekerder in. Ik twijfelde over een studie Nederlands, maar dacht wel: ‘Wat ga ik daarmee worden?’ Omdat je zo’n talentopleiding niet in Maastricht kunt volgen, werd het rechten, leuk en ook talig. Het is vooral het stukje ‘mensen helpen’ dat me aanspreekt, maar als je me vraagt wat ik ermee wil, of ik mezelf als advocaat zie, dan zeg ik: ‘Geen idee’.

Welk boek ligt er op het nachtkastje? De *Hunger Games* van Suzanne Collins, een combinatie van fantasy en thriller. Ik lees heel graag, als kind al verslond ik boeken. Ik denk dat het me ook heeft geholpen bij mijn vak Nederlands. Een aanrader? *Lord of the Rings*, een trilogie, niet altijd even makkelijk qua taalgebruik, met vaak lange zinnen en uitgebreide beschrijvingen, maar zeker de moeite waard. Het zijn verfilmde boeken, klopt, maar ik lees liever dan dat ik tv kijk. Mijn oudere broer heeft bovendien de Xbox aangesloten op de televisie, dus die is vaak bezet. Hij haalt er vervolgens ook een racestoel bij; de woonkamer lijkt meer op een *man cave*. Het is niet zo’n mooie toevoeging aan ons interieur; mijn moeder staat het alleen in het weekend toe, niet door de week.

Laatste keer gehuild? Twee weken geleden, bij het afscheid van mijn vriend in Nieuw-Zeeland. Hij is op uitwisseling aan de University of Waikato. Hij wilde er héél graag naartoe en heeft er hard voor gewerkt - cijfers zijn doorslaggevend bij de selectie. Deze zomer was ik er bijna vier weken lang. Het was mijn eerste echte reis alleen, heel spannend, zestien uur in het vliegtuig, met een overstap in Dubai. Ik ben natuurlijk weleens met school naar het buitenland gegaan, zelfs naar Amerika, maar de keren dat ik alleen reisde, zijn op één hand te tellen. Zoals naar Nijmegen, naar mijn broer. Dat ging goed, ondanks mijn slechte treinervaring. Ooit ben ik op mijn veertiende met vriendinnen naar Toverland gegaan. We namen de trein richting Sevenum, maar kwamen er te laat achter dat je op een knop moet drukken om de deuren te openen. Stonden we daar in het gangpad, ons af te vragen wat er mis was gegaan. Ik heb er in elk geval van geleerd, haha.

Het moeilijkste aan de liefde... We zijn bijna een jaar samen en voor mij is het mijn eerste lange relatie. Dat ik hem nu zo lang moet missen [hij komt terug in december] vind ik heel moeilijk. Laurent ken ik al heel lang, hij is bevriend met een van mijn broers. Hij is spontaan, heel lief en avontuurlijk – daardoor verleg ik mijn grenzen. In Nieuw-Zeeland zijn we bijvoorbeeld samen gaan raften. Ik stond in eerste instantie niet te popelen, met zo’n hoge waterval waar ik doorheen moest, maar achteraf ben ik heel blij dat ik het heb gedaan.

Wat deed je het liefst als kind? Paardrijden. Mijn moeder heeft samen met haar zus een paard, Blossom, gekocht voor mij en mijn nichtjes. Dat was echt een droom. Ik las als kind over paarden, had alles van paarden, droomde erover. Ik ben twee of drie dagen in de week op de manege, en nog steeds leer ik nieuwe dingen, en dat terwijl ik al sinds mijn zesde op rijles zit.

Hoe ga je om met tegenslagen? Ik baal van lage cijfers, ik wil het altijd heel goed doen. Ik denk dat ik wel een streber ben, ja, perfectionistisch, ook in de samenwerking met anderen. Dat is wel een leerpuntje. Ik houd graag de controle. Niet dat ik een leider ben, zeker niet, maar als de rest zich minder inzet bij groepsopdrachten, zeg ik: ‘Geef maar aan mij’, totdat het opeens wel heel veel werk wordt.

Wendy Degens

Hier verschijnt wekelijks een portret van een student of medewerker

Jaarverslag 2024 Sociale Veiligheid: niet achteroverleunen

Leidinggevende speelt vaak rol in sociaal onveilige situaties

Het aantal medewerkers dat in 2024 melding deed van een sociaal onveilige situatie is licht gedaald naar 139. Die daling is echter geen reden om achterover te leunen, is de teneur in het Jaarverslag 2024 Sociale Veiligheid dat onlangs zowel in het Lokaal Overleg als in een commissie van de universiteitsraad is besproken.

op een oplossing groter is, aldus het jaarverslag. Hoe langer een ongewenste situatie bestaat, hoe moeilijker het vaak is om die te veranderen.

Het feit dat er in 2024 minder meldingen binnenkwamen, is overigens niet per se goed nieuws, legde collegevoorzitter Rianne Letschert vorige week uit in de commissie Strategie. Want: betekent dit dat er minder onwenselijk voorvalt, of laat dit zien dat de sfeer dusdanig is dat medewerkers niet naar een vertrouwenspersoon durven te gaan? De cijfers worden pas sinds een aantal jaren bijgehouden en gaan op en neer, vulde Esther Goethart, coördinator sociale veiligheid aan. Te kort om er conclusies aan te verbinden. “We zien in de eerste helft van dit jaar trouwens weer een toename.”

De baas

De meeste meldingen gaan over intimidatie, samenwerkingsproblemen en arbeidsconflicten. Opvallend is dat in 60 procent van de gevallen de leidinggevenden direct of indirect een negatieve rol spelen. Hoewel inmiddels 80 procent van hen de verplichte training *Leiderschap en Ongewenste Omgangsvormen* heeft gevolgd en hun “actieve en open houding” tijdens de trainingen opviel, blijft het gedrag van het management een kernpunt, schrijven de samenstellers van het verslag. Is zo’n training wel voldoende, vroeg de commissie van de U-raad zich af. Goethart: “Het is een goede start, maar niet voldoende om met allerlei issues op dit vlak te leren omgaan.”

Promovendi

Zestien procent van de meldingen komen van promovendi; de UM heeft 19 facultaire PhD-vertrouwenspersonen. Het merendeel van de jonge onderzoekers heeft problemen met de (co)promotor of supervisor waarvan ze tegelijkertijd afhan-

kelijk zijn. “Deze groep blijft kwetsbaar”, zei Letschert tegen de U-raadscommissie. “Dit is onacceptabel. Hoe kunnen we deze trend keren?”, vroeg zij zich af. Bijzondere aandacht is er in het rapport voor de zeer afhankelijke positie van promovendi met een Chinese CSC-beurs. Hun beurs, verblijfsvergunning en academische toekomst hangen

Het merendeel van de jonge onderzoekers heeft problemen met de (co)promotor of supervisor waarvan ze tegelijkertijd afhankelijk zijn

volledig af van het afronden van hun proefschrift. Zij zullen zich niet snel melden als er iets aan de hand is. Extra alertheid is geboden van begeleiders en de PhD-coördinatoren. De UM heeft in oktober 2024 besloten voorlopig geen nieuwe Chinese promovendi meer toe te laten tot hun toelage – nu 1350 euro, te weinig om fatsoenlijk van te leven – omhoog gaat.

Zorgwekkend gedrag studenten

Verder blijkt dat zorgwekkend gedrag van studenten - dreigend of verward gedrag, extreme stress, signalen die samenhangen met mentale problemen - toeneemt: negen meldingen in 2024 tegen twee in 2023. Dit zorgt, aldus het verslag, voor gevoelens van onveiligheid bij medewerkers die zich tegelijkertijd ook zorgen maken over het welzijn van deze studenten. Ander punt van zorg: het oneigenlijk gebruik van de term sociale veiligheid in situaties waar bijvoorbeeld een student het niet eens is met de examenuitslag of een werknemer met zijn functiebeoordeling. Een heldere afbakening van de term – wat valt er wel onder en wat niet – moet misbruik gaan voorkomen. Verder staat (betere) nazorg voor slachtoffers ook hoog op de prioriteitenlijst in het jaarverslag.

Illustratie: Simone Golob

Eerst wat feiten: medewerkers kunnen zich melden bij een vertrouwenspersoon als het gaat om ongewenst gedrag als (seksuele) intimidatie, pesten, agressie, discriminatie of belangenverstrengeling. En bij de ombudsfunctionaris voor conflicten op de werkvloer. Wie niet weet waar hij naartoe moet met zijn

klacht, melding of vraag, kan naar het Concerns & Complaints Point dat fungeert als een centraal meldloket.

Goede nieuws

Het goede nieuws is dat mensen sneller bij een vertrouwenspersoon of ombudsfunctionaris aankloppen waardoor de kans

Waarom bezettingen gedoemd zijn te mislukken

“Wanneer Poetin en Netanyahu stoppen? Pas als het ze écht te veel kost”

Als de geschiedenis ons iets leert, is het dat militaire bezettingen “bijna altijd eindigen in een mislukking”, zegt de Maastrichtse historicus Camilo Erlichman. Dat ziet hij ook gebeuren in Oekraïne en Gaza. “Op lange termijn is dit niet vol te houden.”

Tekst: Dennis Vaendel

Gaza, 9 september 2025: Inwoners verlaten Gaza-Stad vanwege de toenemende luchtaanvallen door het Israëliëse leger op onder meer woontorens, in aanloop naar de grootschalige grondinvasie van de stad die Israël deze week is begonnen Foto: Eyad Baba/AFP

Nee, de Russische invasie van Oekraïne en de oorlog in Gaza vormden niet de aanleiding. Sterker nog, die waren nog niet eens begonnen toen Erlichman in 2021 samen met een collega van het King's College London het *Occupation Studies Research Network* oprichtte. Het doel: academici die onderzoek doen naar militaire bezettingen samenbrengen. Dat is aardig gelukt, want mede dankzij de belangstelling voor de twee conflicten die inmiddels het nieuws domineren, kent het netwerk al meer dan tweehonderd leden van over de hele wereld. Een uitgelezen kans om het onderwerp systematischer te bestuderen, vertelt Erlichman. "Dat gebeurde hiervoor eigenlijk nauwelijks. Terwijl die kennis enorm van pas komt."

Waarom bezetten machthebbers een gebied, wat drijft hen?

"Allereerst: ze gebruiken het woord 'bezetten' zelf nooit, want dat erkennen kan juridisch nadelig zijn. Vaak gaat het over het 'bevrijden' van een gebied, een 'regime change' of, in Poetins geval, een 'speciale militaire operatie'. Of men claimt dat het ter bescherming van de eigen staat is, zoals de Israëlische regering doet. "Het is een aantrekkelijke optie, leiders denken dat ze hun doel snel zullen bereiken. Erin eruit. Dat dachten de Amerikanen ook in Irak en Afghanistan. Poetin meende dat hij wel 'even' een marionettenregering in Kyiv kon installeren. Maar het sleept zich bijna altijd langer voort dan gepland."

Bestaan er 'succesvolle' voorbeelden?

"Bij die vraag wijzen politici vaak op de bezetting van West-Duitsland en Japan door de geallieerden na de Tweede Wereldoorlog. 'Dat zijn daarna toch welvarende democratieën geworden', klinkt het dan. En dat klopt ook, maar de omstandigheden zaten mee. In Duitsland was het doel om het nazisme te verdrijven en een stabiele democratie te vestigen. Daar stond een groot deel van de bevolking voor open, want het vorige systeem had gefaald: de oorlog was catastrofaal geëindigd, met grote verliezen en vernietiging, in Japan zelfs met een atoombom. Daarnaast voelden de Duitsers ook de dreiging van een derde partij, de Sovjets, waar ze banger voor waren dan voor de westerse geallieerden. "Die context is momenteel totaal afwezig in Oekraïne en Gaza. Hiervoor was er geen sprake van massale vernietiging door de oorspronkelijke regering. En in de ogen van de meeste bewoners is er nu geen grotere dreiging denkbaar dan die van de bezetter zelf. Je moet daarom heel voorzichtig zijn met het verwijzen naar 'goede' voorbeelden, want die zijn zeldzaam. Veel vaker mislukken bezettingen: de doelen worden niet behaald terwijl landen verwoest achterblijven."

Waarom is het over het algemeen een recept voor mislukking?

"Bezettingen kennen enkele fundamentele problemen, onder meer als het gaat over legitimiteit. De inwoners van het gebied zien de nieuwe heerser als een macht van buiten die geen recht heeft om te regeren, en die uiteindelijk weer zal vertrekken. Geweld, of de dreiging daarvan, is vaak de enige manier om de bewoners onder de duim te houden. Dat is zeer kostbaar voor de bezetter: je moet veel middelen inzetten – geld, materieel, soldaten – en constant op je hoede zijn. "Daarnaast zit je in een soort trilemma:

je moet op drie vlakken mensen overtuigen dat het geoorloofd is wat je doet. Je wilt de bezette bevolking laten zien waarom ook zij er baat bij hebben. Tegelijkertijd moet je tegenover je eigen bevolking verdedigen waarom de enorme kosten de moeite waard zijn. En als laatste is het belangrijk om de internationale gemeenschap ervan te overtuigen dat de inval gerechtvaardigd is, zodat je jezelf niet isoleert. Die drie groepen hebben vaak verschillende belangen en verwachtingen.

"Dat maakt het op lange termijn erg lastig vol te houden. Kijk maar hoe de Amerikanen zich plots terugtrokken uit Afghanistan, nadat er twee decennia lang met belastinggeld en mensenlevens is gesmeten. Ze slaagden er maar niet in om zowel hun eigen bevolking als de Afghanen te overtuigen."

En een land als Israël is zich daar niet van bewust?

"Zeker wel. Ze hebben eerder gebieden zoals Gaza bezet en zich daar deels weer uit teruggetrokken, omdat het te kostbaar was en het onmogelijk bleek om er op een stabiele manier te regeren. Maar nu, twee jaar na de brute aanval door Hamas op 7 oktober 2023, is het onduidelijk welk doel de Israëlische regering wil bereiken met het leed en de vernietiging die ze aanricht in Gaza. Het beleid is steeds radicaler geworden en het nieuwe doel lijkt volledige bezetting te zijn, tegen al het gezond verstand in. "En je ziet het nu ook op alle drie de fronten misgaan. De Israëlische bevolking is de oorlogssituatie steeds meer zat, net als het feit dat het centrale politieke doel van het bevrijden van de gijzelaars nog altijd niet behaald is. De Palestijnen zullen de machtsvername nooit accepteren. Tegelijkertijd wordt Israël internationaal in toenemende mate een pariastaat. De Israëlische regering heeft zichzelf in een onhoudbare situatie gemanoeuvreerd. De vraag is wanneer de druk op Netanyahu te hoog wordt."

Oekraïne, 19 februari 2024: Russische soldaten inspecteren voertuigen bij een controlepost in het deel van de Oost-Oekraïense oblast Zaporizja dat sinds 2022 wordt bezet door Rusland
Foto: Shutterstock

Zit Poetin in een vergelijkbare situatie?

"In zekere zin wel. Hij heeft zijn bevolking resultaat beloofd. Veel Russen hebben hun zonen zien sneuvelen, het geld in de oorlogsmachine had aan andere zaken besteed kunnen worden, terwijl de internationale sancties tegen Rusland erg ontwrichtend zijn. Hoe lang kan hij een vredesdeal blijven uitstellen? Wanneer wordt het politiek en economisch te kostbaar?"

Brengt de huidige situatie Netanyahu en Poetin wel dichterbij hun doel?

"De paradox van bezettingen is dat ze op lange termijn vaak juist het tegenovergestelde resultaat hebben dan waar de machthebber op hoopte. De trauma's die de inwoners van het ingenomen gebied oplopen, kunnen de samenleving nog decennia beïnvloeden. Denk aan haat en wraakgevoelens. De Israëlische regering claimt dat ze handelt ter bescherming van de eigen staat, maar hoe gaat deze situatie in vredesnaam een veiligere situatie opleveren voor de Israëlische bevolking? Hoe kun je ooit vredig samenleven met de Palestijnen als de wrok alleen maar verder gevoed wordt?"

"De geschiedenis toont ook dat in het bezette gebied gevoelens van nationalisme vaak sterker worden, met verhalen over een kwaadaardige vijand en het heldhaftige verzet van de eigen bevolking. Politieke partijen die inzetten op veiligheid, het herstel van de natiestaat en 'normaliteit' worden na afloop van de bezetting vaak populair. Ik verwacht dat zo iets ook in Oekraïne zal gebeuren, terwijl Poetin juist zijn invloed hoopte te vergroten."

Leveren deze conflicten ook nog nieuwe inzichten op?

"Je kunt hier als onderzoeker op verschillende manieren naar kijken. Vanuit juridisch oogpunt – wat mag een bezetter wel en niet doen volgens internationaal recht – of politiek, naar hoe men in het bezette gebied regeert. Als historicus ben ik het meest geïnteresseerd in de sociale kant, onder meer hoe mensen omgaan met de onderdrukking en het geweld.

"Voor historische situaties is het door het gebrek aan bronnen soms lastig om een beeld te krijgen van het dagelijks leven van 'gewone' mensen in bezet gebied. Maar nu kun je het bijna in *real time* bestuderen. Ik was onlangs bij een lezing van een Oekraïense onderzoeker, Svitlana Makhovska, die honderden mensen had geïnterviewd in dorpjes waar de Russen net verdreven waren. Dat was zeer indrukwekkend. Ze zijn voor het leven beschadigd, sommigen

“Bezettingen zijn op lange termijn erg lastig vol te houden. Kijk maar hoe de Amerikanen zich plots terugtrokken uit Afghanistan”

hebben hun dochters verkracht zien worden door Russische soldaten. En toch hebben ze manieren gevonden om te overleven, om verder te gaan met hun leven. "Het is belangrijk om goed te begrijpen hoe dit werkt, wat de gevolgen zijn. Want hoe pijnlijk het idee ook is, dit zullen zeker niet de laatste militaire bezettingen zijn die we mee gaan maken."

OBSERVANT ONLINE.NL

OBSERVANT SCHRIJF WORKSHOP VOOR STUDENTEN

Prijs: 25 euro

Wanneer: Donderdag 13 november, van 13.30-16.30 uur.

Meld je aan door te mailen naar cleo.freriks@maastrichtuniversity.nl

colofon

Redactie Wendy Degens

(hoofdredacteur), Deborah Blekkenhorst, Peter Doorakkers, Cleo Freriks, Riki Janssen, Stefan Moens (financieel medewerker), Dennis Vaendel

Telefoon 043 3885390

E-mail observant@maastrichtuniversity.nl

Website www.observantonline.nl

Aan dit nummer werkten mee

Wammes Bos, Massimiliano Simons,

Rita Wiśniewska **Ontwerp en illustraties**

Simone Golob **Vertalingen** Maud

Bovelander, Susanna MacDaniel **Druk**

Janssen/Pers Gennep **Advertenties**

Zie alle info onder het kopje 'service' op onze site.

TE KOOP van particulier volledig verduurzaamde ruime bungalow in Cadier en Keer, instapklaar. Bieden vanaf € 640.000,-

Brochure via bungalowcadierenkeer@gmail.com

Jouw Visie, Jouw Maastricht

Heb jij ideeën over hoe we het stadsleven in Maastricht beter kunnen afstemmen op de behoeften van studenten, expats, kunstenaars en kenniswerkers?

Wil je praktijkervaring opdoen in de lokale politiek in Maastricht?

Bij M:OED willen we onze mooie, maar vaak ouderwetse stad opschudden. We verwelkomen je graag als actief lid dat de belangen van studenten, expats, kunstenaars en kenniswerkers centraal wil stellen.

Nieuwsgierig? Mail ons op welkom@stemvoormoed.nl of kijk op https://www.stemvoormoed.nl/jouw_maastricht/

WIJ EISEN DE NACHT OP

Laat vrouwen veilig thuiskomen.

wjeisendenachttop.nl

DE MEDEDELINGEN VAN DE
UNIVERSITEIT, FACULTEITEN,
SERVICECENTRA EN STUDENTEN-
ORGANISATIES ZIJN TE VINDEN OP
WWW.OBSERVANTONLINE.NL